

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jitky Denemarkové a soudců Mgr. Patricie Adamičkové a Mgr. Pavla Freiberta ve věci

žalobce: **M. D.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem JUDr. Václavem Cidlinou
sídlem Masarykova 998/31, 400 01 Ústí nad Labem

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2 – Nové Město
jednající prostřednictvím Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení 250.000 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 15. března 2021, č. j. 28 C 97/2020-97,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve výroku II. o věci samé **potvrzuje**; ve výroku III. o náhradě nákladů řízení **se mění** jen tak, že výše přiznané náhrady nákladů řízení činí 16.393 Kč, jinak **se** i v tomto výroku **potvrzuje**.
- II. Žalobce **je povinen** zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 900 Kč, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované, aby žalobci zaplatila částku 80.000 Kč spolu se zákonným 10% ročním úrokem z prodlení z této částky od 13. 6. 2020 do zaplacení (výrok I.), zamítl nárok žalobce, aby mu žalovaná zaplatila další částku 170.000 Kč s příslušenstvím (výrok II.) a uložil žalované povinnost k náhradě nákladů řízení žalobce ve výši 14.342 Kč (výrok II.).
2. Rozhodl tak o žalobě, již se žalobce domáhal vůči žalované shora uvedené částky coby náhrady nemajetkové újmy vzniklé mu v důsledku nezákonného trestního stíhání započatého usnesením Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje ze dne 15. 10. 2018, č. j. KRPU-173481-17/TČ-2018-040070-ME, pro trestný čin znásilnění podle § 185 odst. 1 věta druhá, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zák. Trestní stíhání žalobce skončilo pravomocným zprošťujícím rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 9. 2019, č. j. 97 T 1/2019-333.
3. Žalovaná se podané žalobě bránila s tím, že nebyl zjištěn žádný konkrétní zásah do žalobcova osobního života, samotné konstatování porušení práva a omluva, jichž se žalobci již ze strany žalované dostalo, se proto jeví jako dostačující zadostiučinění.
4. Soud prvního stupně po provedeném dokazování dospěl k závěru, že vůči žalobci bylo vedeno posuzované trestní stíhání, jak je ve stručnosti vymezeno výše pod bodem 2. Toto trestní stíhání trvalo 11 měsíců a bylo vedeno pro trestný čin, který měl být spáchán na nezletilém dítěti a za který žalobci hrozilo uložení trestu odnětí svobody v trvání 5 až 12 let. V té souvislosti soud prvního stupně akceptoval jako důvodné obavy žalobce o jeho zdraví a život v případě odsouzení, neboť dle obecného povědomí chovají ostatní vězni k osobám odsouzeným za takovýto trestný čin zášť, jež může vést až k psychickému i fyzickému napadání. Samotné trestní stíhání žalobce mělo dopad do jeho partnerského života (po dobu trestního stíhání ustal jeho intimní život, problémy v něm má doposud), žalobce ztratil v podstatě veškeré známé a přátele, došlo k jeho dehonestaci ve společnosti. Po zdravotní stránce se u žalobce v důsledku trestního stíhání projevíly xxx, xxx, xxx, ústící až v pracovní neschopnost, žalobce trpěl nespavostí, uzavřel se do sebe, byl podrážděný a zhubl 15 kg. Před zahájením trestního stíhání byl žalobce veselý, přátelský, otevřený. V pracovní sféře se trestní stíhání žalobce nijak neprojevílo a výraznější zásahy soud prvního stupně neshledal ani v rodinných vztazích žalobce (matka, otec, sestra). Pokud jde o druhou žalobcovu sestru, vztah s ní byl zcela rozvrácen, to však nikoli následkem trestního stíhání, nýbrž z rozhodnutí této sestry, která sama trestní stíhání žalobce svým oznámením iniciovala; tato sestra ukončila vztahy rovněž se žalobcovými rodiči i druhou sestrou.
5. Po právní stránce soud prvního stupně věc posuzoval podle příslušných ustanovení zákona č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**ZOdpŠk**“) a konstatoval, že s ohledem na konečný pravomocný zprošťující rozsudek je třeba hledět na usnesení o zahájení trestního stíhání jako na nezákonné rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 8 ZOdpŠk; je proto dán odpovědnostní titul. Dále se pak soud prvního stupně zabýval otázkou vzniku nemajetkové újmy na straně žalobce, přičemž dospěl k závěru, že i tato podmínka je v daném případě splněna. Závažnost vzniklé újmy a její rozsah pak poměřoval kritérii vymezenými judikaturou Nejvyššího soudu (závažnost trestní věci, délka trestního stíhání a jeho dopady do osobnostní sféry žalobce) a v návaznosti na to pak přistoupil i ke srovnání žalobcovy věci s jinými obdobnými případy (věci vedené u soudu prvního stupně pod sp. zn. 28 C 257/2015 a sp. zn. 28 C 175/2018). Na tomto základě pak soud prvního stupně uzavřel, že závažnosti vzniklé újmy odpovídá peněžité zadostiučinění (samo konstatování porušení práva se nejvíce jeví jako dostačující satisfakce), a to konkrétně v částce 80.000 Kč. Tuto částku proto soud prvního stupně žalobci přiznal, stejně jako i související zákonný úrok z prodlení z této částky počínaje dnem následujícím po uplynutí zákonné 6měsíční lhůty k plnění podle ustanovení § 15 odst. 1 ZOdpŠk, tj. od 13. 6. 2020.
6. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud prvního stupně s odkazem na ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. tak, že ji přiznal žalobci, u nějž je s ohledem na judikaturu Nejvyššího soudu nutno shledat plný úspěch ve věci samé. Výši přiznané náhrady pak soud prvního stupně určil součtem odměny advokáta a

náhrady jeho hotových výdajů podle příslušných ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“), v souvislosti s celkem 3 zjištěnými úkony právní služby, 21% DPH z těchto částek a zaplaceného soudního poplatku.

7. Proti tomuto rozsudku podal včasné odvolání žalobce, který nesouhlasil s výší přiznaného peněžitého zadostiučinění i s částkou přisouzenou mu na náhradě nákladů řízení. Žalobce považuje za nesprávný závěr soudu prvního stupně v tom smyslu, že následkem posuzovaného trestního stíhání nedošlo k výraznějšímu zásahu do žalobcova rodinného života. Žalobce se naopak domnívá, že pokud by nebyl stíhán, mohla věc být vyřešena ještě v samém zárodku v rámci „rodinné mediace“ a nemuselo dojít k odcizení celé jedné rodinné větve. To však nebylo za situace, kdy se žalobce v důsledku trestního stíhání bál o záležitosti s kýmkoli hovořit, aby v tom nemohlo být spatřováno ovlivňování svědků. Dále žalobce vyjádřil nesouhlas se srovnáním své věci s jinými obdobnými případy, jak je provedl soud prvního stupně. Věc zvolená soudem prvního stupně jako referenční kauza se týkala méně závažného trestného činu, za nějž by pachatelé hrozil trest odnětí svobody v trvání 2 až 10 let. V takovém případě pak u dosud netrestané osoby přichází v úvahu i uložení podmíněného trestu, v případě žalobce to však bylo s ohledem na výši trestní sazby vyloučeno. Při vědomí, jakým způsobem se k takovým odsouzeným chovají ostatní spoluvězni, byla tedy újma žalobce zřetelně závažnější, bez ohledu na to, že byl stíhán „jen“ po dobu 11 měsíců. Soud prvního stupně nadto zohledňoval délku trestního stíhání nesprávně, neboť žalobce svůj nárok od doby trvání svého trestního stíhání neodvozuje, nežádá zadostiučinění za průtahy v řízení. Přiznaná náhrada by tak měla být vyšší, přinejmenším v úrovni průměru mezi oběma srovnávanými případy. Ve vztahu k přiznané náhradě nákladů řízení pak žalobce namítal, že soud prvního stupně mu opomněl přiznat náhradu cestovních výdajů advokáta k ústnímu jednání soudu a zpět (1.096 Kč), jakož i související náhradu za promeškaný čas (600 Kč) a 21% DPH z těchto částek. Žalobce proto navrhl změnu napadeného rozhodnutí tak, že podané žalobě bude i co do zamítnuté částky 170.000 Kč včetně souvisejícího příslušenství vyhověno a žalobci bude přiznána náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů.
8. Žalovaná ve svém vyjádření k odvolání souhlasila se závěry soudu prvního stupně jak po skutkové, tak i po právní stránce. Soud prvního stupně přihlédl správně ke všem relevantním kritériím vymezeným judikaturou dovolacího soudu, k nimž patří i délka trestního stíhání. Pokud jde o vztah k žalobcově sestře, nedošlo k jeho přerušení následkem trestního stíhání, nýbrž z rozhodnutí samotné této sestry, která na žalobce podala trestní oznámení a odmítá se s ním stýkat i po zprošťujícím rozsudku. Žalobce ostatně i sám ve své žalobě uváděl, že jeho trestní stíhání bylo důsledkem křivého obvinění ze strany jeho sestry. Úvahy žalobce v tom směru, že pokud by trestní stíhání nebylo zahájeno, mohl by vztah se svou sestrou vyřešit, jsou tak pouhou spekulací. Soud prvního stupně se správně vypořádal i se srovnáním nyní řešené věci s případem projednávaným pod sp. zn. 28 C 257/2015. V dané věci šlo o podstatně závažnější zásahy (poškozený byl stíhán vazebně, došlo k výrazným zásahům do jeho psychického zdraví i profesního života, věc byla silně medializována, šlo o veřejně známou osobu), než jaké byly shledány v případě žalobce. Z tohoto pohledu je žalobcem požadované zadostiučinění (ještě o 90.000 Kč vyšší, než bylo přiznáno v této jiné věci) zjevně nepřiměřené. Naopak druhá srovnávaná věc (vedená u soudu prvního stupně pod sp. zn. 28 C 175/2018) vykazuje obdobné znaky, přičemž šlo sice o věc méně závažnou, trestní stíhání poškozeného však trvalo trojnásobně déle než v případě žalobce. Žalobce pak v řízení neprokázal, že by mu vznikla závažnější újma než poškozenému v porovnávaném případě. Žalovaná proto navrhla potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného a žádala též náhradu nákladů odvolacího řízení.
9. Odvolací soud přezkoumal ve smyslu ustanovení § 212 a § 212a o. s. ř. napadený rozsudek i řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že odvolání žalobce proti zamítavému meritornímu výroku I. není opodstatněné.
10. Ke skutkové stránce věci odvolací soud konstatuje, že soud prvního stupně provedl dokazování v potřebném rozsahu a na základě provedených důkazů dospěl ke správným skutkovým závěrům. Pokud jde o námitky žalobce, ten sice v podaném odvolání hovoří o nesprávných skutkových závěrech soudu prvního stupně, ve své podstatě však nejde o námitky skutkové, nýbrž právní. Podstatou

žalobcových námitek totiž není argumentace, že soud prvního stupně měl z provedeného dokazování zjistit něco jiného (žalobce se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně v tomto smyslu nijak nepolemizuje), nýbrž, že měl zjištěné skutečnosti jinak hodnotit. Takto je třeba vnímat námitky žalobce týkající se jeho vztahu se sestrou (po skutkové stránce je rozvrat tohoto vztahu nesporný, žalobce však má za to, že měl být zohledněn v rámci hodnocení závažnosti jeho újmy), délky trestního stíhání (doba jeho trvání je nesporná, žalobce však je přesvědčen, že neměla být zohledňována) i srovnání s jinými obdobnými případy (není sporu o okolnostech těchto srovnávaných věcí, žalobce však jednotlivým aspektům těchto věcí přikládá jiný význam než soud prvního stupně). V tomto ohledu tedy není soudu prvního stupně čeho vytknout a na jeho správná a úplná skutková zjištění lze bez dalšího odkázat.

11. Pokud pak jde o právní hodnocení věci, lze i v tomto směru shrnout, že soud prvního stupně postupoval zcela správně, na věc aplikoval příslušná zákonná ustanovení a v souladu s judikatorními závěry vyslovenými v přílehlavě citovaných rozhodnutích dovolacího soudu zohlednil veškeré pro věc relevantní okolnosti. Ani v tomto směru tedy není možno v postupu soudu prvního stupně spatřovat jakékoli pochybení a i zde proto odvolací soud na odůvodnění napadeného rozhodnutí bez výhrad odkazuje.
12. Ve vztahu k námitkám žalobce pak je nutno alespoň ve stručnosti uvést, že je nelze shledat důvodnými. V případě újmy způsobené poškozenému nezákonným trestním stíháním je podstatné, že tu jde o odpovědnost státu za nezákonné rozhodnutí (§ 8 odst. 1 ZOdpŠk), za které je třeba v souladu s rozhodovací praxí dovolacího soudu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1487/2001) považovat usnesení o zahájení trestního stíhání poškozeného v případech, kdy následně došlo ke zproštění obžaloby (s výjimkou případů, kdy si poškozený trestní stíhání přivodil sám). Tato základní podmínka odpovědnosti byla v daném případě shledána, stejně jako i vznik újmy na straně poškozeného žalobce. V tomto směru lze pouze ve stručnosti konstatovat, že trestní stíhání, zejména takové, které se ukáže nedůvodným, je zjevně způsobilé přivodit relevantní újmu každé osobě, proti níž je vedeno, tedy rovněž žalobci; je proto namísto takovou újmu alespoň v minimální intenzitě předpokládat (srov. kupř. náleží Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2006, sp. zn. IV. ÚS 428/05 a další navazující rozhodnutí). Základ odpovědnosti státu za takto vzniklou nemajetkovou újmu žalobce je tedy dán, jak ostatně zcela správně dovodil i soud prvního stupně.
13. Otázka přiměřeného zadostiučnění je pak odvislá především od intenzity zjištěné újmy. V tomto ohledu byla v rozhodovací praxi dovolacího soudu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011) vymezena kritéria, která je namísto při rozhodování o přiměřené satisfakci zohlednit a k nimž patří zejména právě povaha trestní věci, ale i délka trestního stíhání a především dopady trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby.
14. Bylo proto zcela správné, pokud se soud prvního stupně zabýval mimo jiné také délkou posuzovaného trestního stíhání žalobce, jakkoli je zřejmé, že (jen) z jeho délky žalobce svůj nárok neodvozuje. Je totiž evidentní, že dopad nezákonného trestního stíhání je pravidelně tím závažnější, oč delší dobu trvá, a to i bez ohledu na to, jde-li o dobu přiměřenou či nikoli. A platí i naopak, že následky trestního stíhání (resp. jakéhokoli trvajících zásahu) jsou zpravidla méně závažné, trvá-li takový zásah po kratší dobu. V tomto směru tedy soud prvního stupně zcela správně dané kritérium zohlednil. Vytknout mu pak nelze ani ten závěr, že nyní řešená věc je (v tomto ohledu) méně závažná než jiný srovnávaný případ, kde trestní stíhání poškozeného trvalo trojnásobně déle.
15. Správně soud prvního stupně posoudil i dopady předmětného trestního stíhání do osobnostní sféry poškozeného; zcela ztotožnit se lze zejména také s jeho posouzením následků v oblasti žalobcova rodinného života. Je totiž zcela zřejmé, že vztah žalobce s jeho sestrou nebyl narušen tím, že proti žalobci bylo vedeno trestní stíhání, nýbrž již dříve v důsledku informací, které tato žalobcova sestra získala od svého syna. Následkem toho pak bylo žalobcovo trestní stíhání (vyvolané pak trestním oznámením této jeho sestry) a nikoli naopak. Ostatně ani sám žalobce netvrdí, že by tomu bylo jinak, jen spekuluje, že nebýt trestního stíhání (iniciovaného ovšem právě touto jeho sestrou), mohlo by dojít

k opětnému zlepšení jejich vztahu. Tato úvaha však nemá jakýkoli reálný podklad a je zřejmé, že ani po zprošťujícím rozsudku k nápravě tohoto vztahu nedošlo.

16. V kontextu zjištěných okolností této věci (a jejich posouzení ze strany soudu prvního stupně) pak je odpovídajícím i soudem prvního stupně provedené srovnání s jinými obdobnými případy. Se soudem prvního stupně je třeba souhlasit v tom, že věc vedená pod sp. zn. 28 C 257/2015 vykazuje oproti nyní řešené záležitosti odlišné znaky výrazně zvyšující tam zjištěnou újmu na straně poškozeného (byl stíhán vazebně, celkem jeho trestní stíhání trvalo významně déle, bylo medializováno a výrazné dopady na straně poškozeného coby veřejně známé osoby byly shledány jak v jeho zdravotní, psychické, tak i osobní a profesní sféře), a tedy odůvodňující též významně vyšší přiznané zadostiučinění oproti tomu, jaké náleží žalobci. Naproti tomu u věci vedené pod sp. zn. 28 C 175/2018 bylo trestní stíhání proti poškozenému vedeno sice pro typově obdobnou, byť méně závažnou trestnou činnost (v tom je třeba žalobci přitakat, shodně však věc posuzoval i soud prvního stupně), na druhé straně však trvalo násobně déle, což vzniklou újmu zvyšuje. V tomto případě byly také shledány do určité míry závažnější dopady do profesní sféry i rodinného života poškozeného, věc byla rovněž regionálně medializována, což vše rovněž závažnost újmy na straně tohoto poškozeného zvyšuje oproti nyní řešené žalobcově věci. Pokud pak byla žalobci přiznána shodná částka 80.000 Kč, nelze toto zadostiučinění považovat za nepřiměřeně nízké.
17. Požadavek žalobce na zaplacení peněžitého zadostiučinění v částce jdoucí nad tento rámec proto soud prvního stupně zcela správně zamítl, a to včetně souvisejícího příslušenství.
18. Ve vztahu k náhradě nákladů řízení je pak třeba předeslat, že o právu žalobce na náhradu soud prvního stupně rozhodl v základu správně, pokud mu ji podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. přiznal v plném rozsahu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2707/2013). Správně soud prvního stupně postupoval také potud, že odměnu za jeden úkon právní služby určil v částce 3.100 Kč podle ustanovení § 7 AT z tarifní částky 50.000 Kč (§ 9 odst. 4 písm. a/ AT) a náhradu hotových výdajů po 300 Kč ke každému úkonu (§ 13 odst. 1, 4 AT) a tyto částky přiznal za celkem 3 zjištěné úkony právní služby (převzetí věci, sepsal žaloby, účast při ústním jednání soudu prvního stupně). Nesprávně však opomněl zohlednit cestovní výdaje advokáta v souvislosti s cestou k ústnímu jednání soudu prvního stupně a zpět (§ 13 odst. 5 AT), ačkoli tyto náklady advokátovi očividně vznikly a tento je rovněž soudem prvního stupně řádně doložil podáním doručeným dne 11. 3. 2021, tj. ještě před vyhlášením napadeného rozsudku. Tyto cestovní náklady jsou pak představovány částkou 1.095 Kč, odpovídající cestě z místa sídla advokáta k ústnímu jednání soudu prvního stupně a zpět dne 10. 3. 2021 v celkové délce 183 km při použití vozidla Opel Grandland X, RZ: xxx, s průměrnou (kombinovanou) spotřebou benzínu 5,7 l / 100 km; cena pohonné hmoty činí 27,80 Kč/l, hodnota opotřebení pak 4,40 Kč/km (obojí podle vyhlášky č. 589/2020 Sb.). Související náhrada za promeškaný čas podle ustanovení § 14 odst. 1 písm. a), odst. 3 AT činí 100 Kč za každou započatou půlhodinu strávenou na cestě, celkem tedy za 6 půlhodin (3 půlhodiny na jednu cestu v každém směru) jde o 600 Kč. Souhrn všech těchto částek je třeba navýšit o 21% DPH, neboť advokát je dle předloženého rozhodnutí registrován coby plátce této daně. Nákladem na straně žalobce je konečně také (soudem prvního stupně správně zohledněný) zaplacený soudní poplatek v částce 2.000 Kč. Celkem tak náklady řízení žalobce před soudem prvního stupně činí 16.393 Kč. O lhůtě (§ 160 odst. 1 o. s. ř.) a místu plnění (§ 149 odst. 1 o. s. ř.) soud prvního stupně rozhodl v souladu se zákonem.
19. Odvolací soud proto rozsudek soudu prvního stupně v napadeném zamítavém výroku II. o věci samé jako věcně správný potvrdil (§ 219 o. s. ř.); v akcesorickém výroku o náhradě nákladů řízení odvolací soud napadené rozhodnutí změnil (§ 220 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.) jen tak, že výše přiznané částky činí 16.393 Kč, jinak jej i v tomto výroku potvrdil.
20. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 224 odst. 1 o. s. ř. tak, že právo na náhradu přiznal žalované, která byla v odvolacím řízení ve věci samé zcela úspěšná. Její náklady jsou tvořeny paušální náhradou hotových výdajů nezastoupeného účastníka podle ustanovení § 151 odst. 3 o. s. ř. a vyhlášky č. 254/2015 Sb. po

300 Kč ke každému z úkonů spočívajících v sepisu písemného vyjádření, přípravě k jednání odvolacího soudu a v účasti při tomto jednání, celkem tedy 900 Kč. Tuto částku je žalobce povinen zaplatit žalované ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání zkoumá dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Praha 9. června 2021

JUDr. Jitka Denemarková v. r.
předsedkyně senátu